P1114

GLASILO BR[illegible]KO-BEN. ODREDA

Januar-Februar 1944. Št. 1-2

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

SODELUJTE Z NAMI
SKUPNO DELO,
SKUPEN SAD!

Prvi številki našega glasila na pot.

V krajih,kjer deluje naš odred in njegovo glasilo se že pojavljajo prvi furlanski,italijanski narodnostni elementi.Doslej je bila ta meja branik proti italijanizaciji od nasilnega fašističnega imperializma.In danes? Danes moramo biti mi tema obmejnemu prebivalstvu oznanjevalci nove dobe,dobe narodnostne in socialne svobode.Staro sovraštvo moramo spremeniti v duh bratstva narodov proti skupnemu mučitelju -- nacizmu in njegovim pomagačem.

Mi stojimo na zadnji straž slovanstva napram latinskemu zapadu.V nas vidijo naši sosedje predstavnike nove dobe in na naših ramenih leži odgovornost ali bomo tudi znali dostojno predstavljati naše mogočne vzhodne brate,ki se tako požrtvovalno bore za svobodo vseh narodov.

Zato moramo gledati,da bo naše prosvetno delo z njim tudi naše glasilo na stopnji, ki bo vzbudila spoštovanje,simpatijo in razumevanje med obmejnim prebivalstvom.Le potem bomo želi lahko tudi sadove našega dela - sodelovanje v skupni borbi za osvoboditev!

Ta prva številka je predvsem posvečena delu za okrepitev naših vrst - mobilizaciji.Vemo,da bo prva številka še polna hib,zato prosimo naše tovariše čitalce tudi dopisov s kritiko. Iz napak in razpravljanja se učimo!

Ni važna samo kakovostna prispevka, temveč so lahko tudi dopisi, ki so oblikovno popolnoma nemogoči, so pa vendar po svoji vsebini zrcalo duše preprostega zapadnoprimorskega kmeta ali partizana, glas iz mase. Dokument iz množice herojev, saj naša doba je herojska doba kakor je še ni doživelo človeštvo. Doba, ki bo za vzgled poznejšim rodovom, bolj kot pa nam Spartanci in morda tudi bolj kot pariška komuna in sama Oktobrska Revolucija, ki je vedar naš vzor.

Največja skrb pa nam bo zbližanje naše partizanske vojske s civilnim prebivalstvom. Samo tesno sodelovanje s terenom omogoča partizanu resne uspehe!

Urednik Franci.

PO TREH LETIH BORBE.

Tretje leto našega težkega, krvavega boja z mnogo nadmočnim sovražnikom je jasen dokaz naše moči in vrednosti zavezništva s svobodoljubnimi silami sveta. Pri našem delu nas ni in nas ne more preplašiti nobena sovražna sila. Ne fašistične grožnje ne nacistične obljube in grožnje nas ne bodo odvrnile od borbe proti njim in vsej izdajalski belogardistični, švabobranski bandi. Borimo se složno in naša borba ima uspehe, od katerih ima slovenski narod koristi. Zato smo ponosni na našo Narodno Osvobodilno Vojsko, nje borbo za našo bolj svetlo bodočnost in boljšo bodočnost vsega človečanstva.

Toda, tovariši in tovarišice, zavedati se moramo, da to še ni dovolj, da to še ni vse. Naša domovina še vedno trpi, naš narod še vedno preliva kri; naša zemlja še ni prosta pijavk, ki pijejo njeno bogastvo, zasluženo z našimi krvavimi

odločilna zgodovinska bitka za obstoj delavca in kmeta.V to borbo moramo pritegniti zato vès slovenski narod; tudi one,ki danes še kolebajo,ki stojijo še izven našega boja in stojijo na prelomu.Moramo se jim čimbolj približati,jim natančno prikazati našo težko,nujno potrebno borbo in jim vzbuditi zanimanje za Narodno Osvobodilno gibanje. Doseči moramo,da bodo do sedaj še nerazgibani udje slovenskega naroda oživeli in z nami skupno delali v borbi za dokončno uničenje izkoriščevalskega fašizma.

Ta osvobodilni boj je sveta naloga vsakega Slovenca,posebno pa nas,ki smo prvi začeli borbo in smo narodu prisegli vernost in zvestobo.Mi ne prestanemo toliko časa,dokler ne bo zadnji okupatorski vojak pregnan z naše rodne grude in dokler nebo najmanjšemu izkoriščevalcu popolnoma onemogočeno izkoriščanje.Naš boj gre do popolne zmage. Nikdar več izkoriščanja človeka po človeku!

Naše delo mora biti enotno,enotna naša borba. Skupno moramo dvigniti žuljave pesti in udariti po fašistih in izdajalcih! Stotero povrniti vse trpljenje,žrtve,kri zatiranega naroda!
Ako hočemo to izpolniti,moramo našo vojsko,edinice našega "Briško Beneškega" Odreda utrditi tako, kot so utrjene druge naše stare, v stoterih borbah preizkušene enote.Vse kar je škodljivega moramo odstraniti,rane pozdravijo se zacelijo.Z gnojem ven!Naša vojska mora biti enotna,zdravo,krepko telo! V njej morata vladati red in železna,zavestna disciplina. Vsako nepravilno dejanje ograjamo vse to na tovarištvu,biti prepričani moramo,da trpimo vsi to trpljenje,da hočemo ublažiti sebi in svojemu narodu.

Naša enotnost naše NOV, Ljubezen do našega

ga voditelja, tovariša Tita in čvrsta povezanost z nepremagljivo Rdečo Armado ter vsemi zavezniki proti fašističnemu zatiralcu delavskih in kmečkih sil, to je največje jamstvo za naš uspeh. Z nami so svobodoljubne sile vseh zatiranih narodov.

Prepričani smo, da nam bo naše delo in trpljenje prineslo dokončno zmago in lepšo bodočnost. Vsak od nas mora z zavestjo in discipliniranostjo doprinesti do tega, da bo tudi naš odred dodal svoj delež do uničenja nacizma.

Mi stojimo na skrajnih mejah slovenske domovine. Mi bomo prvi slovenski vojaki, ki bomo začrtali nove meje Združeni Sloveniji, z zavestjo da smo kot branik na ozemlju, ki je bilo pod tujčevo peto in za katerega je bil prepričan, da je njegova, samo njegova last. S tem bomo pripomogli, da bo mati Slovenija cela, zdrava, krepka in brez ran.

Za nas ni mej in ne pregrad. Pred nami je samo cilj, ki ga moramo doseči. Za nas ni poti nazaj. To naj bo sklep našega odreda. Na delo kovači, da bo čim več uspeha!

Politkomisar Črnugelj Franc - Zorko

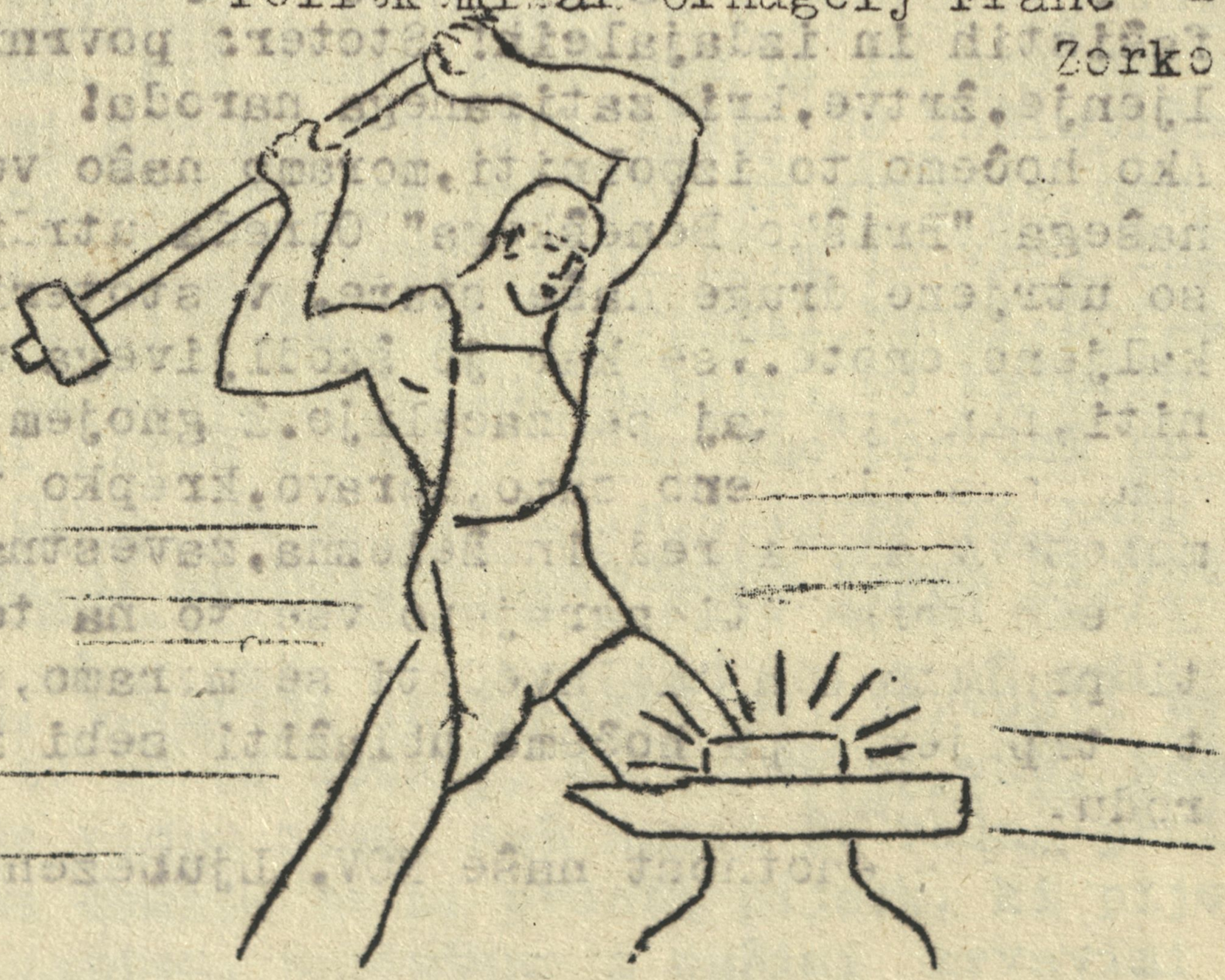

franci

Triumf.

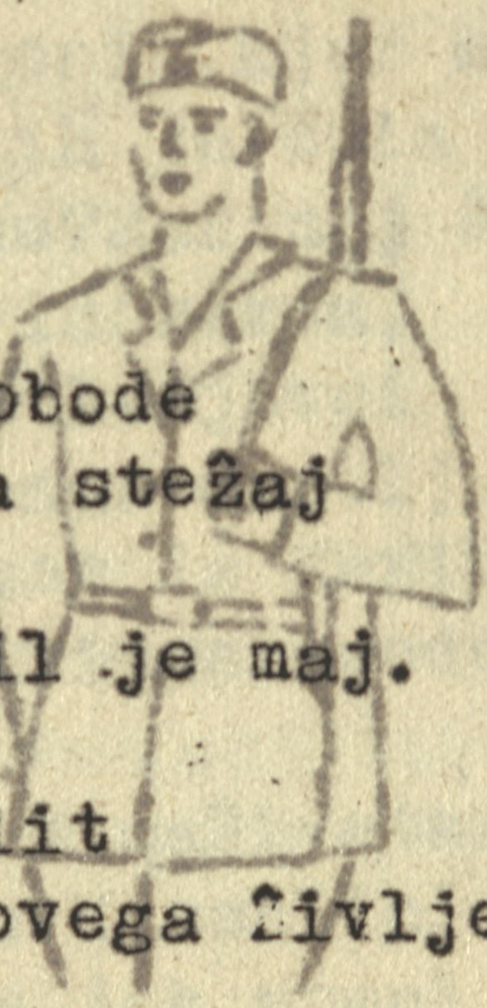

Ko končno zasijal je dan svobode
in zmagala pravica, da so na stežaj
odprli se zapahi ječe,
je bil ves svet v cvetju: bil je maj.

In od pramenov sonca ves oblit
je borec stal pred pragom Novega življenja.
Je mar žarel od sreče?

Strmel je, tih kot molk usode,
v očeh vprašanje in smehljaj prikrit:
Le kdo, le kdo mi vrne kdaj
vse te neskončne dni trpljenja...

franci:

KAJ JE PARTIZAN

artizan ni eleganten gospod in se mu ne svetijo gumbi na suknjiču. Partizanski častnik nima svojega purša in ne je posebne oficirske menaže.Pri partizanih ni plače, pa tudi ni disciplinskega zafrkavanja. Partizan ne prihaja za zabavo v Brda in prezebanje,spanje po slami in listju v hlevih mu ni za oddih. Če dobi uši, jih ni prišel iskat za kratek čas.Partizan ni zapustil svoje družine zato,ker se je morda doma skregal,pa naj si bo na Primorskem ali Štajerskem ali kjerkoli v bivši Jugoslaviji.Partizani ne tvegajo svojega življenja zato,ker so ga siti.

Tudi partizan ima mamo,ki so ji zolzne oči,kadar se spomni svojega sina.In marsikdo ima tudi ženo in otroke,ki vprašujejo,kam je šel ata...Družina pa je često ponosna,da je fant pri partizanih in še sama dela na terenu.

Tudi partizan ljubi življenje,zabavo,dekleta in udobno pohajkovanje.To mu pa ni razlog,da bi bil strahopeten in se skrival doma,dokler ga ne bi prišli pobrat Hitlerjevi hlapci.

<u>Saj partizan ve,zakaj se bori!</u> Partizan ve,kaj bi se zgodilo z njegovim kmečkim domom,če bi zmagal nacizem.Ve,da bi bil potem vsak kmet suženj,ve, da bi bil potem vsak Slovenec brezpravna raja. Partizan se bori za takšno življenje,ki ga bo tudi vredno živeti. PARTIZAN SE BORI ZA SVOBODO!

Videli smo trpljenje naroda,videli smo gorja obilo.Pa to nam je le v pobudo.Znali bomo ceniti

svobodo,mi partizani,saj trnjeva je naša pot do nje. Mar nismo doživeli,da so odpeljali vse Slovence iz Štajerske v Srbijo v plombiranih vagonih,kjer niso mogli vršiti niti svoje potrebe in jih je bila polovica mrtvih,ko so jim odprli vagone?Mar naj čakamo,da to naredijo tudi pri nas na Primorskem, na Kranjskem?Da se razbohotijo lačni hitlerjevci kot kobilice po naši zemlji?Da tudi pri nas odpeljejo najlepša dekleta v vojaške beznice,kot iz Maribora kjer so jim vžgali v meso žig MM (Militaermaedchen) = vojaško dekle?!

20 let smo trpeli mi partizani in naši starši. 4 leta je tega,kar sta nas Hitler in Mussolini potisnila v najstrašnejšo klavnico,kar jih pomni zgodovina.Zdaj se borimo zato,da ne bi moral potem nikoli več človek streljati na človeka,brat klati brata.Borimo se,da uničimo prijavke,ki povzročajo vojno.Borimo se,ker vemo,da če bi se vsak skril v mišjo luknjo,ne bi mogli zmagati;saj brez žrtev ni svobode!

Borimo se, ker vemo,da za nas ni izbire:Na eni strani sužnost,propast za nas vse - na drugi strani pa svoboda. Svoboda ali smrt!

Borimo se,ker bi nas bilo sram ostati križem rok,ko naši najboljši tovariši krvavijo v boju bi za bodočnost nas vseh.Borimo se,ker vemo,da za vsakega izmed nas,ki pogine,bo deset drugih,ki nas bodo maščevali.Borimo se,ker vemo,da smo zato nepremagljivi in bo zato svobcden ves svet!

SMRT FAŠIZMU! SVOBODO NARODU!

BREZ DELA NI KRUHA ☆ BREZ ŽRTEV NI SVOBODE

2 meseca političnih dogajanj

BOJIŠČA.

V Italiji zavezniška izkrcanje pri Anziu in nemški protinapad, ki je po zelo krvavih bojih končal z neuspehom za von Mackensena.

Na vzhodnem bojišču nadaljnje sovjetsko prodiranje proti Namčiji, uničevanje velikih nemških edinic in zadnjih trdnjav okoli bivših sovjetskih mej.

To je strateška podlaga za zadnja politična dogajanja.

PARTIZANI.

Namesto razočaranja zaradi počasnega prodiranja zaveznikov na jugu se pojavlja v Italiji zopet vse večje ogorčenje zaradi neznosnega stanja pod nacističnim terorjem. Predvsem nemška nasilna mobilizacija tu mnogo pripomaga k razvoju partizanov v Italiji. Postajajo že prav močni oddelki v Markah, Lombardiji, Piemontu in v treh krajih Benečije.

Na našem ozemlju je popolnoma izjalovljena nemška ofenziva in naša partizanska vojska je že prešla v protiofenzivo na vseh sektorjih. In go našega ozemlja je že zopet v naših rokah.

Tudi to je strateška podlaga, ki bo pisala svetovno zgodovinsko sodbo.

I t a l i j a .

Po Milanu, Torinu, Genovi in ostalih industrijskih središčih so velike stavke in nemiri, ki so že naravnost podobni narodnemu uporu. Nemci so prisiljeni priklicati nove čete v uporne kraje.

Najvažnejši zaključek protifašističnega kongresa v Bariju je bila neizprosna zahteva po odstopu kralja Viktorja Emanuela.

Osvobodilni odbor("Comitato di Liberazione") je začel prelog stalega narodno-osvobodilnega delovanja tudi z organiziranjem partizanov. Najdelavnejši član v tem odboru je(kakor tudi pri nas) Komunistična Partija.

J u g o s l a v i j a .

Hitler je priznal nekakšno potrebo po federativni Jugoslaviji za Nemčijo. Istočasno je kralj Peter izginil na neke "pilotske izpite". Tudi ustaši so bili na mah pripravljeni odstopiti Bosno Srbom, Rupnik pa Slovensko Štajersko Nemčiji. Potem se je kralj nenadoma zopet vrnil kot "pilot", Hitler in ustaši so zopet povzeli svoje udrihanje po Karadjordjevičih, v zagrebškem tisku pa je Bosna postala čisto gotska hrvatska...

CHURCHILLOV GOVOR.

Zato pa je spregovoril CHURCHILL o svoji vse večji naklonjenosti za NOVJ in poslal svojega sina, kapetana Randolpha Churchilla v štab k maršalu Titu T.v. Tito in g. Churchill sta si sebna prijatelja odkar sta si začela dopisovati ob priliki Churchillove bolezni. Slednji je v svojem govoru obsodil kraljeve mihajlovičevsko vlado in zagotovil partizanom vso izdatnejšo pomoč v orožju

rožja.Tako si je junaštvo naših partizanov pribori lo tudi spoštovanje preje nekolik skeptičnih an - glosaških zaveznikov,na veliko razočaranje švabo - bransko reakcije,ki se je toliko zanašala na svoje lopovske pajdaše v Kairu.Churchillu se sicer še ne kolike smili mladi kralj,ki se je še v letih otroške nedolžnosti zatekel k njemu,vendar tudi on ne more preko volje našega naroda in zato se lahkokar zanesemo na Churchillovo prijateljstvo s tov.Titom.

Churchill je tudi pokazal,da mu niso neznane nemške priprave nekega tajnega orožja,ki jih pa bri tansko letalstvo stalno bije;povedal pa je to na na čin,ki jasno pokazuje,da ga to preveč ne skrbi.Pri bližno kakor matador,kadar se z začudenjem in spoštovanjem izrazi o veliki moči bika,katerega je že smrtno ranil.

FINSKA IN SATELITSKI PROBLEM.

Sovjetsko napredovanje proti Pskovu,Ostrovu in Narvi grozi Finski s popolnim prerezanjem zvez z Nemčijo.Poleg kleščč Rdeče Vojske je morda nek liko učinkovalo tudi Cordell Hullovo svarilo iz Amerike,kaj se Finska nemudoma umakne iz boja.In tako so se začeli prvi stiki,ki pokazujejo,da bi Finci radi sprejeli sovjetske pogoje,samo Tannerjeva reakcionarna vladna klika bi rada še čim dalje zavlačevala.Vendar tudi ona zaradi neprestanega brnenja sovj.bombnikov nad Finsko nimajo več časa za odlašanje.Prvi glasovi romunskega vladnega tiska pa pokazujejo,da bodo tudi ostali nemški sateliti kmalu sledili finskemu vzgledu.Zato skrbi tudi že sovjetska ofenziva na jugu.

I z g l e d i z a p o m l a d .

Če net[illegible] upoštevamo Churchill-ove izjave

ve o večkratni premoči zavezniškega in sovjetskega letalstva in ostale oborožitvene industrije nad nemško in na Benešev govor, ki je poleg svojega prijateljstva in zaupanja do SZ izrazil tudi, da zavezniške priprave za invazijo Evrope v prihodnji pomladi niso več tajnost, lahko mirno in vesele gledamo v bodočnost. Še bo treba žrtev in borbe, o končni zmagi pa nam ne preostaja več dvoma!

Urednik.

ČUDNA ZVERINA NA RAZBITI LEDENI PLOŠČI!

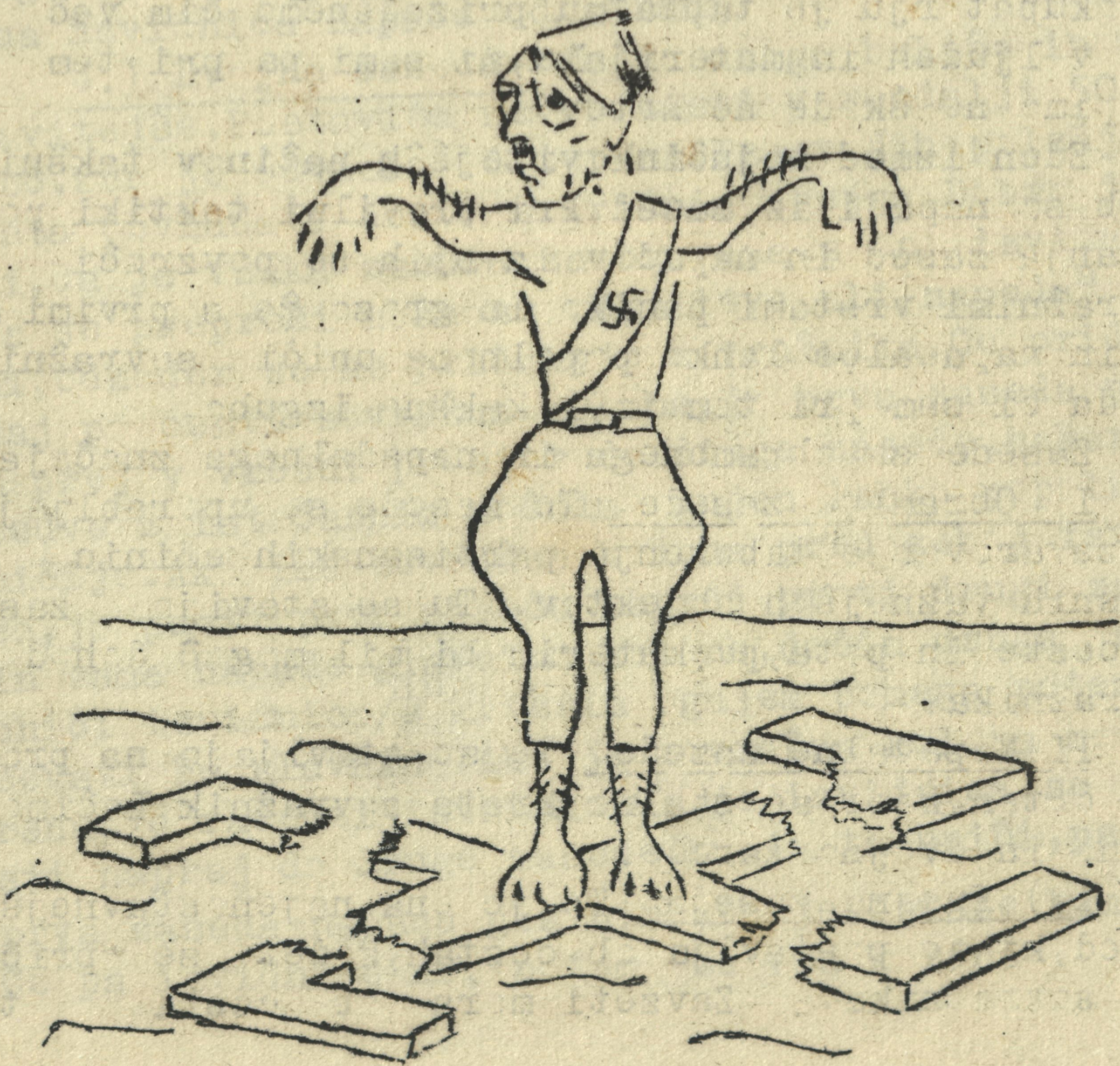

VOJAŠKI PROBLEMI

Srečko:

Z a s e d a .

Načelo vseh naših borb proti tolik močnejše - mu okupatorju je to,da mu prizadenemo čim več izgub v ljudeh in materijalu,mi sami pa pri tem ne utrpimo ne škode ne žrtev.

Eden izmed najučinkovitejših načinov takšnih borb so napadi iz zased.Pri pravilni taktiki postavljanja zased in napadov iz njih se povzroči med sovražnimi vrstami paniko in grozo že s prvimi streli in napadalec lahko popolnoma uniči sovražnika, ne da bi sam pri tem imel kakšne izgube.

Zasede so obrambnega in napadalnega značaja.

I. Obrambne zasede. Te zasede se uporabljajo za zavarovanje taborenja partizanskih edinic in kakšnih važnejših objektov. Tu se stavijo zasede na ceste in pota,po katerih bi bil mogoč dohod do sovražnika.

II.Napadalne zasede. Te se stavljajo na prometnih črtah,kjer se stalno kreta sovražnik.Ločimo enojne in dvojne zasede.

1.) Enojna zasada. To je ena najenostavnejših zased,ki se postavlja ob cestah,kadar se pričaku je sovražnika. Zavzeti mora ob cesti tak-

šen položaj,ki ima dobro kritje,da ima pred seboj čim bolj razgleden in raven teren,kjer bi sovražnik v slučaju,da bi se poizkusil upirati,ne našel nikakega kritja in da ima zaseda v slučaju le prevelike sovražnikove premoči možnost hitrega in varnega umika.Njena naloga je,da pusti sovražnika,naj si bo to sovražna kolona ali pa kamijoni,čim bliže je in nato odpre nanj ogenj.Enojna zaseda pa ima eno slabo stran.Sovražne kolone imajo pred seboj skoro vedno izvidnico in če zdaj zaseda odpre ogenj na to izvidnico,opozori s tem glavnino sovražnika na nevarnost in se ta lahko pripravi na boj.Če bi pa zaseda pustila izvidnico naprej in napadla glavnino,bi s tem seveda prizadejala sovražniku dostikrat izgub,prišla bi pa sama v nevarnost,da ji ta sovražna izvidnica napade od strani.

6.) Dvojna zaseda. To so mnogo boljše in učinkovitejše.Postavi ga se ob cesti v razdalji 50 m in več,kar je odvisno od terena.Iz svojih polzajev mora obvladati cesto s križnim ognjem.Dobro je tudi,da je vsaka zaseda zavarovana z eno izvidnico, da se prepreči možnost obkolitve ali napada s strani,odkoder se ne pričakuje sovražnika.Če pride sedaj po cesti sovražna kolona,jo prva zaseda pusti naprej v vmesni prostor do druge zasede,nakar jo obedve z istočasnim močnim ognjem lahko popolnoma uničijo.Ako ima sovražna kolona pred seboj izvidnico,jo pusti prva zaseda naprej proti drugi zasedi in sama napade glavnino kolone,dočim druga zaseda uniči izvidnico in s križnim ognjem pomaga potem uničevati še glavnino.Ako je sovražna kolona motorizirana,je ravnati istotako.Če je izvidnica,se jo pusti naprej do druge zasede,ko jo ta uniči,pa prva prva zaseda napade glavnino,to je ostale kamijone. Če pa izvidnice ni, potem se vsa kolona pusti

med vmesni prostor obeh zased,nakar se z navskriž i nim ognjem uniči celo kolono.

Zasede se morajo postavljati čim konspirativ- nejše in čim bližje cestam,kjer se pričakuje sovražnika.Sovražno kolono naj se pusti čim bližje za sedi in jo napasti.Če bi napadli s vražnika v preveliki razdalji,niso streli tako učinkoviti in tr- ni ter ima sovražnik mnogo večje možnosti poiskati kritje in nuditi odpor.Vsaka zaseda naj šteje najmanj 10 mož posadke in naj bo oborožena vsaj z e - nim puškomitraljezom,vsi ostali pa morajo poleg pušk imeti tudi bombe,ki so za napade iz zased naj bolj primerno orožje in tudi najbolj učinkovite.

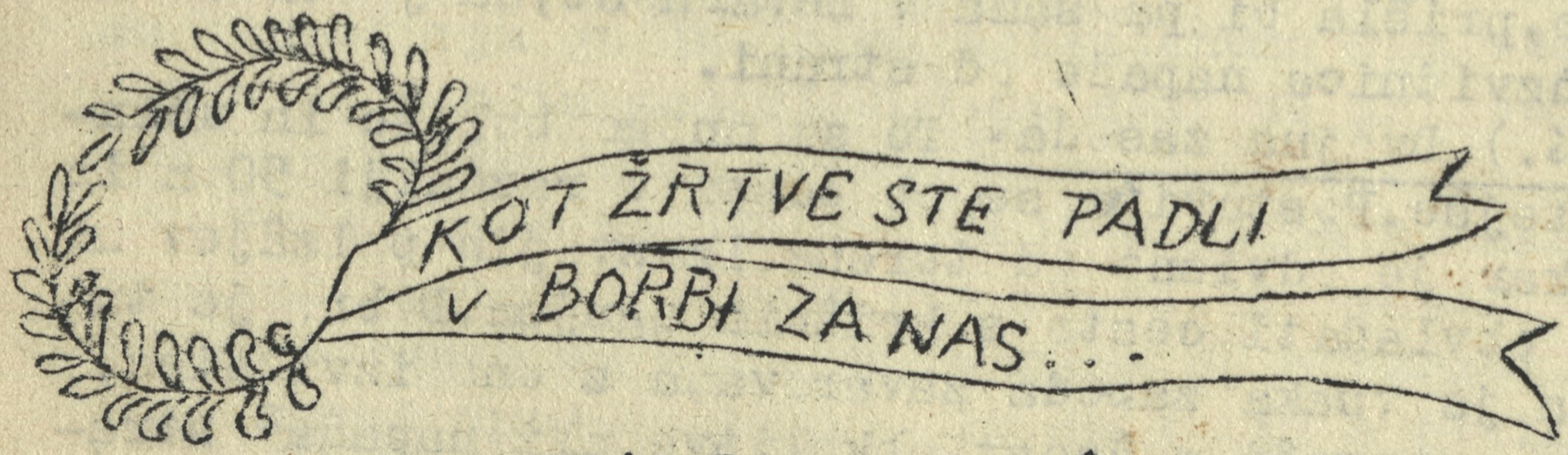

Tovariša Pirca ni več...

Bilo je 26.januarja,ko smo po šestih dneh Tvojega trpljenja,ko si nihal med življenjem in smrjo,zvedeli,da je za vedno ugasnilo Tvoje mlado življenje vsled rane,ki si jo dobil v junaškem boju z nadmočnim sovražnikom na Planinah.

Kot izredno hraber in neustrašen borec za osvoboditev slovenskega naroda si si pridobil spoštovanje in simpatijo vseh znancev.Kot takšnega Te poznajo tovariši borci,ki si jih še kot vodnik l. 1942.vodil v drzne napade nad okupatorja in domače gadje zalego.Tvoj vod je bil vedno prvi v boju ker so imeli tovariši v Tebi vzgled pogumnega, odločnega in požrtvovalnega borca . V

Brdih,kamor so se prilike zanesle in si postal komandant bataljona,pozna širok krog ljudi vedno nasmejanega in dobrodušnega preprostega kmečkega fanta Franceta z zategljim dolenjskim naglasom.Vseskozi kremeniti značaj svojega poveljnika so vzljubili tudi tovariši edinic,kjer si bil za komandanta.

In prav Tebe je morala pobrati smrt - zopet enega najboljših!Kot da bi bilo nekje zapisano...

Ni Ti bilo namenjeno, da uživaš sad svojega dela,da bi se svoboden vrnil v Tvoje rodno vas St. Jernej,ljubljeno Dolenjsko.Daroval si svoje življenje za nas in spominjali se Te bomo,ko bo svobodna naša slovenska domovina.

Slava Ti,Franoe,junak in partizan!

Živa:

Steverjanske žrtve 28.IX.1943.

Reven je naš grob - samoten,
nima cvetja - skromen je za grmom skrit.
Ni nam ga tovariš skopal,
bil germanje,krut,srdit.

Ukradeno življenje mlado
nam je bilo - nič zato!
Naj bo za milo domovino,
ki svobodna kmalu bo,
Naj bo naša kri prelita
v blagor bratov vseh,
ki uživati svobode zlato
vredni bodo v bližnjih dneh!

Tovariši vi naši dragi,
da v borbi padli ste - to nas boli
če pa vredni nismo slave vaše,
oprostite, bratje, borci vi -

-

Žrtve Slave so brezmejne
ista bol je staršev, dece, žen;
ten srečnejša bo svoboda,
dar vseh žrtev nedeljen.

- . -

Tovarišicama Strojki in Zori
v spomin.

Nacistična zver se zvija v obnemoglih krčih
predsmrtne borbe in daje še zadnje znake svojega
ničvrednega življenja.

Takšnemu navalu bestialnosti sta podlegli vidve, tovarišici. Bili sta predani z vsem svojim bitjem naši sveti borbi in obe sta ponovno ponudili svoje mlado življenje Zmagi in Svobodi!

Strojka, marsikateri partizan Ti je dolžan zahvalo za Tvoje samaritensko delo, še več, življenje si reševal, ko si pod točo krogel nosila ranjence z bojišča. Bila si hrabra partizanka!

In Ti, Zora, vsa mlada in zdrava, si s ponosom nosila bombe in puško, v zavesti, da služiš narodu in človeštvu.

Ko sta razorožêni stali pred fašističnimi krvniki, sta na vsa vprašanja sodnikov in mučiteljev odgovarjali dvignjenih glav - z molkom, polnim sovraštva in prezira. Kakor že mnogi pred vama, sta zaprepastili fašistično golazen s svojim pohlepom in dostojanstvom partizanske časti, katera niti mučenje niti groženje smrti ne morejo ukleniti. Ponižali sta tih, ki so jeni hoteli vaju ponižati. Umrli sta kot junakinji, brez besed, ki

Vojko:

Kako se fantje znajo skrit

V Brdih se je dobilo in se še dobilo več kr
jih fantov,ki se skrivajo in se branijo mobilizaci
je.Pravijo,da je še čas in da je bolj potrebno de-
lati doma.Enako se branijo in skrivajo pred Nemci.
Opisal bom ne prav lep dogodek.ki ga je moralo do-
živeti pet fantov in mož v Kojskem,ko so prišli
Nemci v omenjeno vas na sprehod.

Kakor se je slišalo,je ta kolona štela okrog
150 Švabov,imeli so par topov in vozov je bilo tu-
di dosti.Prihajali so iz Šmartnega po poti.

Ko so jih domačini zagledali ali zvedeli; da
gredo,so se hitro sprevili v svoje skrivališče,da
tam počakajo dokler strahovi zopet ne odidejo. To
skrivališče so imeli v neki luknji,ki je premajhna
za 5 ljudi,a v sili so se sprevili vsi v njo brez
pomišljanja.In kaj se je nato zgodilo tem ubogim
revežem v luknji?Nekaj neprijetnega in od njih ne-
pričakovanega:Nemci so prišli v vas,niso pa šli ta
koj naprej,ampak so mule odpregli in peljali v hle
ve,tudi vojaki so bili tam,tako,da se ti revži ni
ti odkašljati niso mogli in kar je še bolj hudo.-
da niso mogli iti na stran,ker je bilo skrivališče
tako ozko,da se ni dalo niti pokleknit.Tako so mo
rali trpeti tri dni,dokler se Nemci niso odločili,
da gredo iz vasi.Ko so prišli potem fantje iz skri
vališča,niso bili sposobni stati na nogah ali hodi
ti.

Kmalu potem sem srečal enega od tistih in mi
je priznal,da si nikoli več za nobeno ceno ne želi
takšnega skrivališča.

BOJ PROTI SRÉDIM!
KDOR NI Z NAMI - JE PROTI NAM!

Želko Prinčič;

Mobilizacija

Nekega dne je edinica brišk-benečkega odreda se napotila v eno vas, s tem namenom da bo mobilizirala ostale zdrave sposobne in čvrste mlade fante in može.

Nato pridem v vas. In jast začutim glas odi mladih in tudi starih žena....

Hoj...Hoj...Francka,ali si slišala današnjo novico?

Do sedaj še ne, botra Tončka.Kaj pa je novega danes? ker ti se že na vse jutro zalivaje oči, in tudi tako obupno ihtiš.

S hladnim glasom odgovori Tončka Francki:

Moharja so mi odpeljali.

No,...vpraša Francka...kakšnega Moharja pa?

Norica tudi ti! Moharja,mojega moža!

Kap pa so ga odpeljali? Mogoče Nemci v Nemčijo?

Ne, ne... Partizani so ga odpeljali.

No, Tončka, zato pa ni treba, da tako žaluješ; saj Mohar se bo sigurno vrnil iz vojske. In potem tudi če se ne vrne! Slučajno da ga zadene sovražna krogla; saj bo žrtvavu le za svoj narod in za bodoče svobodo njenih naslednikov.

Tončka odvrne: Saj moj Mohar je bolan.

Nato prihitijo več drugih žensk in se začnejo razgovarjat: ena pravi:...Moji sin Janko je tudi bolan. On prav ne more v partizane.

Nato spregovori moj tovariš partizan Joško:

No, mamca, - kji je tvoj sin Janko, ki ravis, da je hudan bolan. Prav rad bi videl:

Brdih,kamor so ge prilike zanesle in si postal komandant bataljona,pozna širok krog ljudi vedno nasmejanega in dobrodušnega preprostega kmečkega fanta Franceta z zateglim dolenjskim naglasom.Vseskozi kremeniti značaj svojega poveljnika so vzljubili tudi tovariši edinic,kjer si bil za komandanta.

In prav Tebe je morala pobrati smrt - zopet enega najboljših!Kot da bi bilo nekje zapisano...

Ni Ti bilo namenjeno, da uživaš sad svojega dela,da bi se svoboden vrnil v Tvoje rodno vas St. Jernej,ljubljeno Dolenjsko.Daroval si svoje življenje za nas in spominjali se Te bomo,ko bo svobodna naša slovenska domovina.

Slava Ti,France,junak in partizan!

Živa:

Steverjanske žrtve 28.IX.1943.

Reven je naš grob - samoten,
nima cvetja - skromen je za grmom skrit.
Ni nam ga tovariš skopal,
bil german je,krut,srdit.

Ukradeno življenje mlado
nam je bilo - nič zato!
Naj bo za milo domovino,
ki svobodna kmalu bo.
Naj bo naša kri prelita
v blagor bratov vseh,
ki uživati svobodo zlato
vredni bodo v bližnjih dneh!

Tovariši vi naši dragi,
da v borbi padli ste - to nas boli
če pa vredni nismo slave vaše,
oprostite, bratje, borci vi -

Žrtve Slave so brezmejne
ista bol je staršev, dece, žen;
ter srečnejše bo sveb da,
dar vseh žrtev nedeljen.

- . -

Tovarišicama Strojki in Zori
v spomin.

Nacistična zver se zvija v obnemoglih krčih predsmrtne borbe in daje še zadnje znake svojega ničvrednega življenja.

Takšnemu navalu bestialnosti sta podlegli vidve, tovarišici. Bili sta predani z vsem svojim bitjem naši sveti borbi in obe sta ponovno ponudili svoje mlado življenje Zmagi in Svobodi!

Strojka, marsikateri partizan Ti je dolžan zahvalo za Tvoje samaritansko delo, še več, življenje si reševala, ko si pod točo krogel nosila ranjence z bojišča. Bila si hrabra partizanka!

In Ti, Zora, vsa mlada in zdrava, si s ponosom nosila bombe in puško, v zavesti, da služiš narodu in človeštvu.

Ko sta razoroženi stali pred fašističnimi krvniki niki, sta na vsa vprašanja sodnikov in mučiteljev odgovarjali dvignjenih glav - z molkom, polnim sovraštva in prezira. Kakor že mnogi pred vama, sta za prepastili fašistično golazen s svojim pohodom in dostojanstvom partizanske časti, katera niti mučenje niti groženje smrti ne morejo ukloniti. Ponižali sta jih, ko so oni hoteli vaju ponižati. Umrli sta kot junakinji, brez besed, brez

strahu v očeh. S to svojo herojsko smrtjo sta ji dali svetel vzor, katerega ne bomo nikoli pozabili.

Vajini žrtvi večna zahvala in topel spomin v jinemu delu med nami!

- ooo O ooo -

Jasna:

BRISKEMU DEKLETU.
(Pred nastopom partizanov
v Brdih.)

So kraj nam rodni sončna Brda
kjer luč svobode še ne sveti.
A nada v nas ne sme umreti:
milejša bo usoda trda!

Še pili bomo iz veselja čaše
in vriskali po sončnih gričkih teh,
povsod odmeval bo prisrčen smeh,
ko vstane dan svobode naše.

Da tujca glas te ne omami
zapri srce! Odpri ga tisti čas,
ko partizan bo prišel v vas
in vse trpljenje bo za nami!...

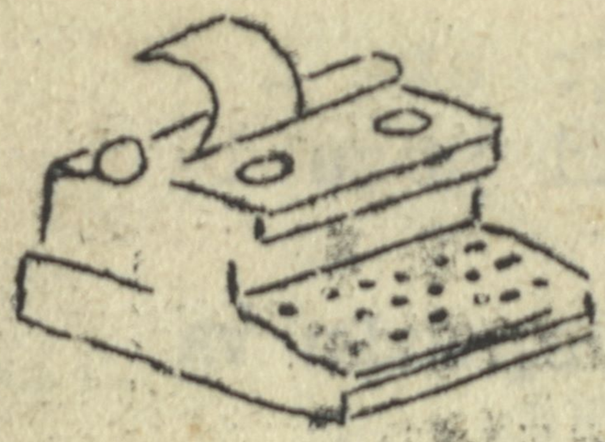

PARTIZAN PIŠE..

Naša borba je ista na vsem svetu! Svoboda nima narodnosti. Zato s posebnim veseljem priobčujemo naj prej dopis krasnoarmejca -- perzijskega tovariša Nazara Kajunova iz SZ, sedaj vodnika v našem II. bataljonu.

Kako sem prišel k partizanom

Večkrat sem sestavljal načrte, kako bi ušel iz nemške vojske, pa mi je vedno spodletelo. Nisem pa obupal namena. Na vsak način sem hotel priti do partizanov, zato sem tudi vstopil v vojsko iz taborišča.

24. decembra sem bil za kazen na straži, ravno za ta dan pa sem imel namen utečí, ker je praznik in bi bili vsi pijani. Mislil sem, da bom lahko odnesel kak mitraljez, pa sem bil na straži in se nisem mogel pripraviti, ko sem ob sedmi uri prišel s straže v dvorano, kjer so praznovali, so vsi pili in si delili darove. Tudi meni so dali.

Pomignil sem tovarišema, s katerima sem se bil domenil za beg. Že preje smo skrili spremo na avtomobile, ki so stali zunaj. Tam je bilo več tovarišev Turkestancev, ki so vsi vedeli za naše namene in so prosili, da jih vzamemo s seboj. Imel sem že spisek, kdo hoče z nami; ker pa nismo vedeli, kje so partizani, nas ni moglo iti toliko. Mislili

smo jih poklicati potem,ko bi našli partizane.

Odšli smo po svoje stvari.Tovariš Begnazar je pogledal,kdo je na straži;bil je Turkestanec.Poklical nas je,rekli smo tovarišu na straži nasvidenje in odšli.Kmalu nato smo zagledali nekega Nemca.Pripravil sem pistolo,pa se je nekaj metrov pred nami ustavil in obrnil;ni nas opazil.Odšli smo čez polje k Nadiži,ko smo že bili tam,so začeli streljati za nami.Hitro smo prebredli reko in stekli v breg.Nemci so se vozili po cesti sem in tja in streljali,mi pa smo mirno lezli v breg.Prišli smo v vas O.,tam smo ostali do jutra in se posušili.Potem smo šli naprej v R.in tako naprej iz vasi v vas.Povsod smo spraševali za partizane,pa nam nikjer niso hoteli nič povedati.Že smo mislili, da se nam ne bo posrečilo najti partizanov.Ne,pripravljeni smo bili hoditi kolikorčasa že,samo da bi jih našli.

Hodili smo že osem dni in že smo mislili iti čez Sočo.Prišli smo v neko vas,tam smo dobili nekaj polente,ko smo vprašali za hrano.Ljudje so nas postrani gledali,ker smo bili še vedno popolnoma nemško oblečeni.

Šli smo iz vasi proti gori. Prišli smo do neke žage,tam smo zagledali moža,ki je stal in gledal v smeri vasi.Opazil sem, da ima rdeč robec za vratom; on nas še ni opazil.Vzel sem pistolo v roke in ga poklical:"Halo!" Počasi se je obrnil,malo ga je stresło,ko nas je zagledal.Približali smo se mu tako,da sem že stal ob njegovi spremi in puški,ki jo je neprevidno pustil ležati.Pri sebi je imel samo bombe in municijo.Ni vedel,kaj naj stori. Poklical sem ga in ko je prišel k meni,sem ga začel spraševati;pokazal sem na bombe: " Kaj je to?"

Molčal je.

"No, kaj imaš v žepu?"

"Bombe," je počasi odgovoril.

"Čigava je puška?"

"Moja," mu je šlo počasi z jezika.

"Ali si partizan?"

"Da, partizan," je skesano priznal.

"No, ti si partizan, a smo pa tudi, povedi nas k partizanom!"

Prej je bil ves čas hlad,sedaj se mu je pa pordečila barva v obraz.Odpeljal nas je v tabor. Tam smo našli nekaj tovarišev iz Sv.Bil je prisrčen sprejem.Imeli smo s seboj mnogo cigaret.Vsak je dobil eno,pa smo se kmalu čutili kot doma.Spali smo tisto noč v taboru.

Naslednjega dne smo odšli s komandantom bataljona na akcijo,da bi predali pismo tovarišem, ki so ostali pri Nemcih.To se nam ni posrečilo, ker sta nam prišla na pot dva nemška oficirja.Likvidirali smu ju,vendar je bila straža opozorjena in nismo mogli dalje.

Tako smo mi trije prišli k partizanom.posrečilo se nam je,kar smo dolgo želeli,to je,da bi nadaljevali boj proti našemu skupnemu sovražniku.

Tovarišem smo tudi spesnili pesmico:

PARTIZANOM.

Zdravstvuj bratca partizani,
zdravstvuj pravaja ruka,
mi prišli vam pomagati
razbit podlogo vraga.

Razgramim mi vražjo silo
razbijem jego sovsem
i dobjemsa mi svobodi
hude žitе luče vsem.

Kagda bili mi pri Njemcah
to izdjevalis oni z nas,
kak zbjeŝali v partizane
to vslišali rodni glas.

Naŝi bratci vsi Slovenci,
vsje mi budem vojevat,
kagda pride Ruska Zvjezda
vsje mi budjem jej stričat.

- oc O oc -

Prevod:

Živeli bratje partizani,
živeli pravi fantje,
prišli smo vam pomagat
pobit podlega vraga.

Razrušimo vražjo silo,
razbili ga bomo povsem,
dobili si bomo svobodo
zasijala nam bode luč!

Ko smo bili pri Nemcih,
v to.so nas prisilili oni,
ko smo prišli v partizane,
smo poslušali domovine glas.

Naši bratje so vsi Slovenci,
vsi se bomo skupno borili,
In ko pride Ruska Zvezda,
jo bomo vsi veselo pozdravili.

Nazar Kajumov.

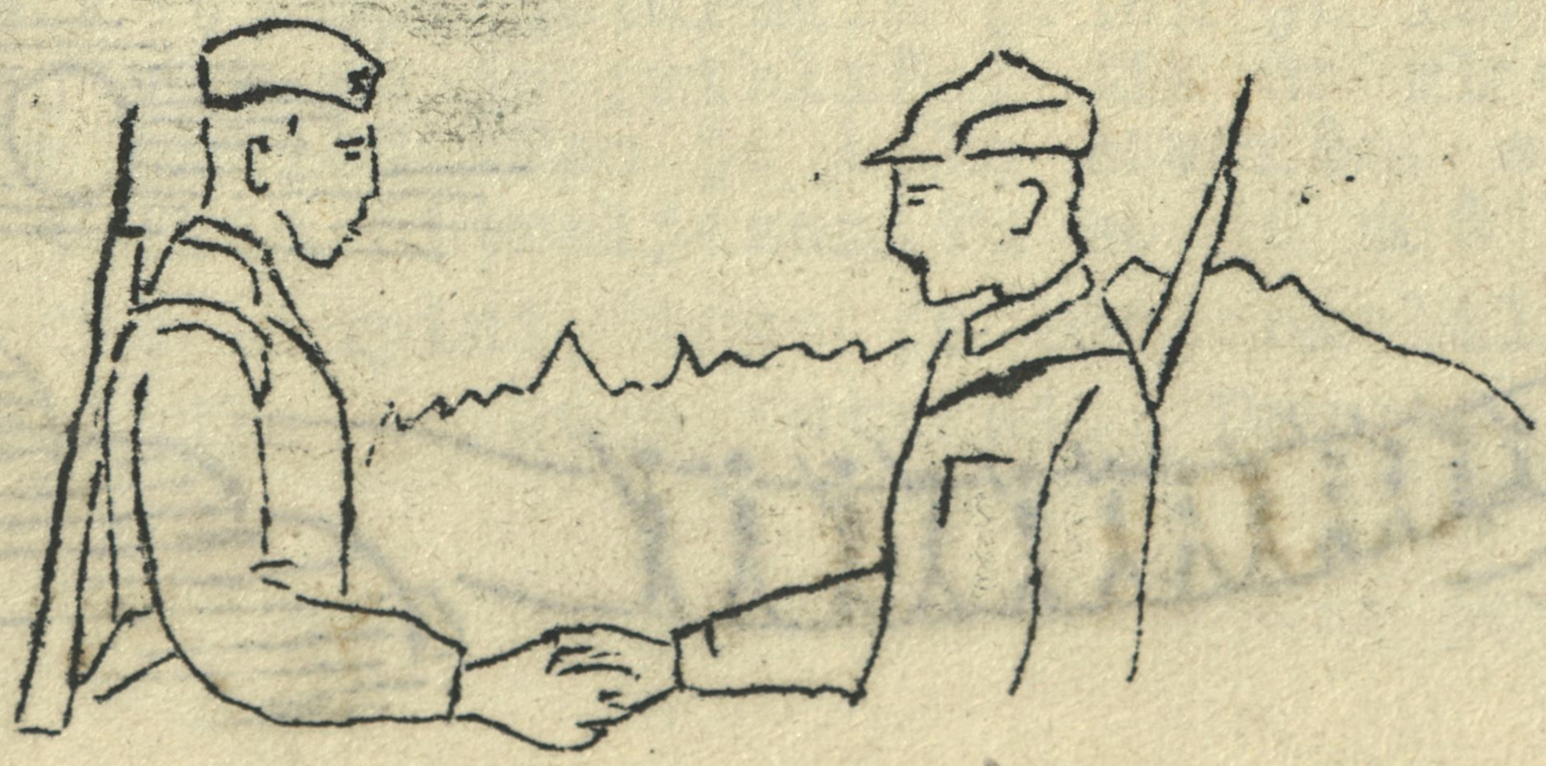

Dušan Vrščaj:

Premik.

Mrzla februarska noč.Lesketa se slana po travi kot bi nevidna roka posula bisere po tleh. Na jasnem nebu so bleste nebrojne zvezde.Na zapadu se poslavlja že skoraj polna luna s svojim rogajočim se obrazom.Povsod naokoli vlada gluha tišina. Le od časa do časa zarika nočni ptič v kraljestvo tihote in blaženega miru.

Tam na gričku pri hiši,kjer se okna za trenutek zabliščе od luninega svita,se oglasi pes. Začul je naše korake na kameniti,trdi cesti.Laja in se ne more umiriti,vse dokler se ne izgubimo v daljavi.

Kot kača se zvija cesta,se izgublja pred nami in za nami v mrak.Dolge,prišastne sence nas spremljajo kot zlokobni,zverižени duhovi .Ena - dve - tri - štiri...Dolgo bi moral šteti,za cel bataljon jih je. "Kam gremo,kam gremo?" pojo koraki v noč..."V nove zarje, v nove zarje..."slišim odmev

Na vzhodu se širi čez nebo prvi svit,toliko, da se opazi.Danica že vzhaja.Kot simbol jutrišnjega dne se mi zdi; dne, ki prihaja,ki se bliža z gotovim korakom in prinaša svobodo, kruh, delo,in mir = bisere življenja - cilj naših naporov.

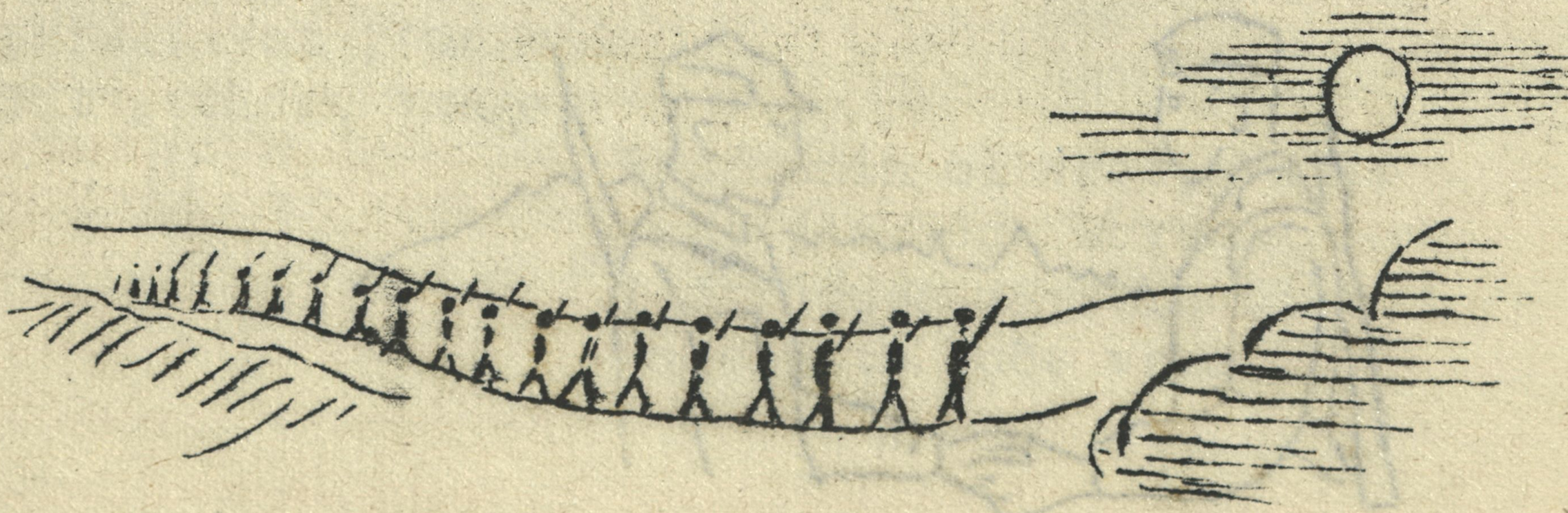

Nikita:

Napad na Ločnik

Januar.Mrak.Tovariši I.bataljona in nekaj tovarišev iz štabne patrolje našega odreda smo se zbrali v zbor, da krenemo proti Ločniku pri Gorici in poženemo v zrak tamkajšnje skladišče municije.

Naše razpoloženje je veselo,bojevito,Le malokdaj sem videl tako navdušene tovariše kot ta večer.Kar kipela je iz nas volja, da zopet enkrat obračunamo z zverinskim okupatorjem.Predno smo dobili povelje za pokret,smo zapeli:"Hej brigade! " Dovolj mi je bilo slišati to pesem iz grl tovarišev, da sem se prepričal o iskrenosti, borbenosti in volji do zmage, ta večer.

V koloni"po eden" in v strogi tišini smo nestrpni krenili proti Ločniku.Malo pred Ločnikom smo se razdelili v dve skupini po 16 mož.Ostali tovariši so bili porazdeljeni v zasede;nekaj jih je bilo namenjenih za naskok za karabinjersko postajo in na hišo v Ločniku,kjer sta bivala dva nemška oficirja. Z ozirom na to,da sem tu domačin in poznam precejdobro ločniški teren,me je tov.komandant postavil za vodnika 1.voda,2. voda je vodil moj rojak,tovariš Oskar. Prav tiho smo se splazili skozi Ločnik do pokopališča,kroga terega se je nahajala zaloga raznovrstne municije.Kot kupi meterskih polen je izgledala oddaleč. Moj vod se je približal tik do glavnega vhoda v pokopališče.Tam je bilo sovražno strojniško gnezdo s težkim mitraljezom.Tu se je naš 1.vod razdelil v dve skupini, tako da smo obkolili in napadli sovražnika z dveh strani. Drugi

vod pa je zavzel položaje na nasprotni strani skla dišča.

Precej tvegana je bila ta akcija,predvsem, če upoštevamo,da so okrog municijskega skladišča krožile nemške straže.Naši minerci so na poveljekoman dirja,tov.Danka,podminirali več skladišč (kupov) municije,tako,da v danem trenutku,po napadu na sovražno mitralješko gnezdo, zažgo mine.

Ko je dal tov.komandant France Pirc (+) točno ob pol enih po polnoči povelje za"juriš", smo vsi v razdalji zdirjali v naskok z vzklikanjem tovarišu Titu in Stalinu.Ko so nemške straže zaslišale naš "jurišanje" ter peklensko praskotanje naših strojnic,brzostrelk in pušk,so se v paničnem begu razbe žale.

Zelo nam je bilo težko,ko je bil že pri prvih strelih zadet in težko ranjen tov.Stanko .(Z neverjetnim potrpljenjem je prenašal hude bolečine, ko smo ga po končani borbi prenašali proti našemu taborišču.) Razen še enega lažje ranjenega tovariša nismo imeli hujših izgub.

Poldrugo uro je trajal naš naskok na strojniško gnezdo. Na vsak način je hotel tovariš komandant, da bi zavzeli težko strojnico. Približali smo se na 15 metrov kapelici, kjer so bile strojnice ter jih neusmiljeno obsipavali z bombami in rafali. Sovražnik se ni hotel predati kljub našemu pozivu k predaji. Imeli so to prednost, da so bili dobro zabarikadirani v oni kapelici, mi pa smo bili na prostem. Značilno je, da je temu zverinskemu okupatorju pač vseeno, kjo se vgnezdi, pa naj bo to kapelica,pokopališče ali druga verska svetinja. Jasno, kaj mar roparjem in požigalcem za verska čuvstva!..

Ob misli na to je v nas še bolj zaplapolalo ogorčenje.

Poskusili smo jih izmeriti na ta način, da se je šest najpogumnejših tovarišev splazilo skozi luknjo v pokopališčnega zidu, od groba do groba, sovražniku za hrbet. A sovrag je pravočasno opazil nevarnost ter obrnil strojnico proti napadajočim. Seveda so se morali tovariši umakniti. Medtem je dal tovariš komandant Pirc povelje zažgati mine. S peklensko detonacijo je zletelo v zrak za tri vagone municije. Eksplozija je bila tako silna, da je za nekaj trenutkov vsem zaprlo sapo -- nam in sovražniku. Precej časa po tem je deževalo iz zraka zemlje in železa. Po bojišču samem pa so popokale skoraj vse šipe. Lahko si predstavljate strah sovraga in domačinov. Slednji so vzeli slamnjače in šli spat na prosto, v bližnje gozdove.

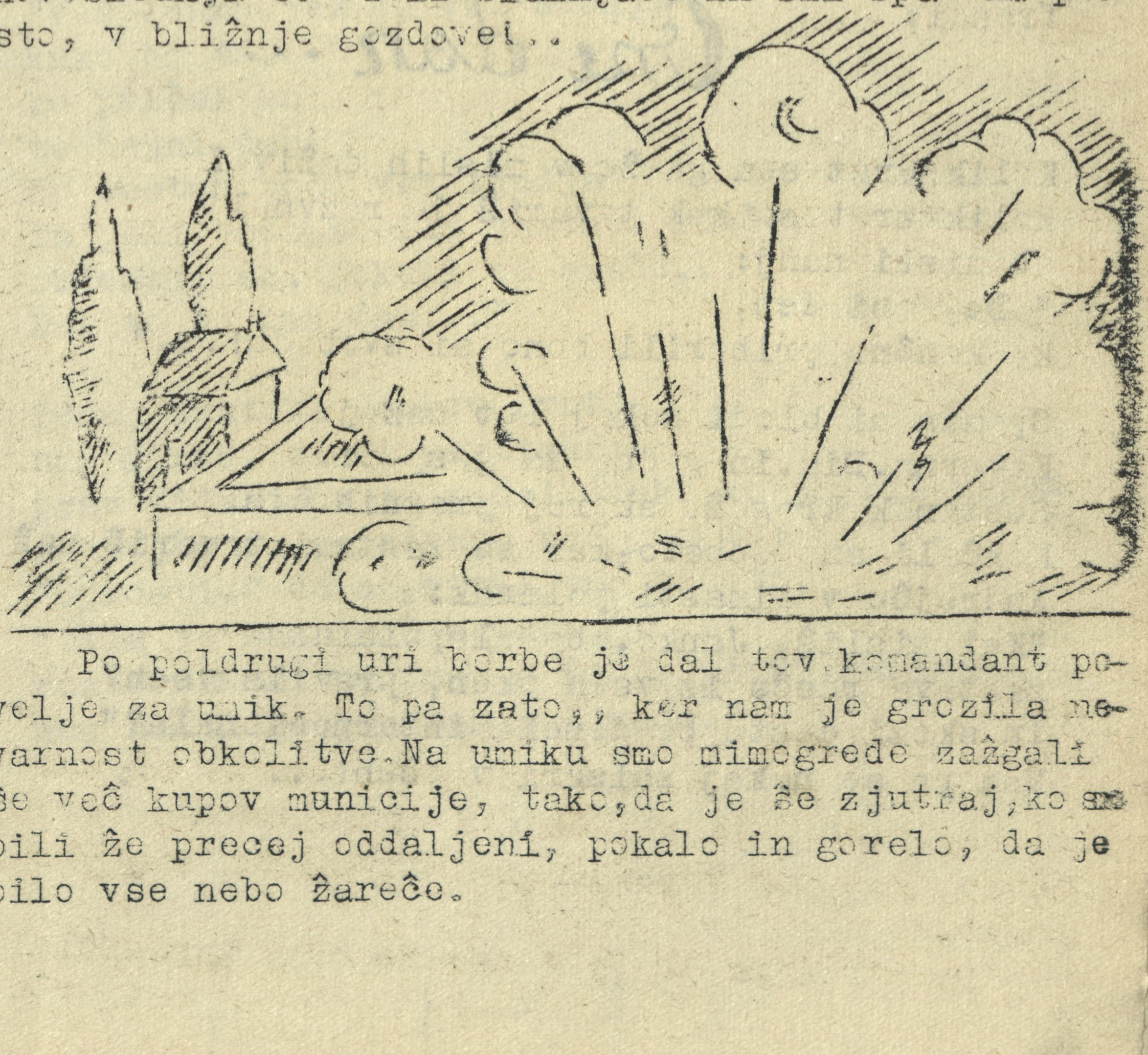

Po poldrugi uri borbe je dal tov. komandant povelje za umik. To pa zato,, ker nam je grozila nevarnost obkolitve. Na umiku smo mimogrede zažgali še več kupov municije, tako, da je še zjutraj, ko smo bili že precej oddaljeni, pokalo in gorelo, da je bilo vse nebo žarečo.

Vkljub temu,da se nam ni posrečilo zavzeti težke strojnice, smo vendarle dosegli svoj namen in zadali sovražniku velik udarec. Ujeli smo enega Mongolca in enega karabinjerja. Po pripovedovanju domačinov so imeli Švabi več mrtvih in ranjenih. Nekaj Mongolcev se je tudi razbežalo.

Tako je končala ta lepa akcija. Upamo, da bo še mnogo takšnih pri našem odredu, da bomo tudi mi čim več pripomogli do naše zaželene z l a t e s v o b o d e .

franci:

Ta dan ...

Kolikokrat sem ga že v mislih doživel
kolikokrat so kak tovariš je razvnel
ob mísli nanj:
" Da, oni dan,
ko konČno priborili bomo si svobodo!..."

Spomin mi bledi nekaj let nazaj:
Kavarna.Dim.In godba za gosposko.
Sestanek krog že skoraj praznih čaš.
Končali smo debato;kar se zastrmi tovariš naš
Andrejče v dinasti polmrak:
"Kaj misliš, Janko, bo plapolala
zastava rdeča iz vseh oken, prav iz vseh?
In skozi ceste bo donela internacionala?"
Nam ga se nekaj zaiskri v očeh!...

In zdaj?
Okoli ognja zbrani
sedimo partizani.
Cilj nam se je približal od tedaj.
V mračno nebo stremé pretečе silhuete
viscokih triglavskih planin
in njih ozadje vabi misli,
kipeče skozi dim
spominov in žarečе cigarete.
Andrejče naš pa zopet sanja
o sreči in zamišljeno oznanja
nam hrepeneče svoje misli:

"Veš,Janko,jaz pa vem sedaj,
kako bo to,
ko prišel bo
ta bajni dan!
Na cestah bodo vsi ljudje
in peli bodo,nosili zastave rdečе,
objemali se, jokali od srečе...
Da, to bo oni dan..."

Tedaj zastoka Jankov brat,
naš Mirko, stari partizan:
prav včeraj mu je padel Janko,ko je bil napad
Andrejče pa se zdrzne nad pomoto:
"Oprosti," dé s prisiljeno trdoto,
"bila je samo moč navade,
raztresenost neumna. - Ko je padel ranjen,
sem nosil ga jaz sam z livade."

"Da, težek je naš boj,"
tolažim Mirka ganjen,
"pa ti nikar ne bodi žalosten nocoj.
Saj veš, da je že blizu oni dan,
ko jokal boš od sreče, stari partizan!..."

Crt:

Bilo je pred šestimi meseci.

Skozi dolgočasno furlansko ravan so se pomikale razcapane skupine mladih in starih,vznavnanih in skljućenih,glasnih in molčećih.Tisućero korakov tisućero misli,hrepenenj in stisnjenih pesti,v vseh tisućerih očeh pa en sam ogenj,ki je kakor požar gorel in vpil: "Svoboda!"

Po zgočih furlanskih cestah smo se slovenski teranci vračali domov.

"Domov?" je grenko razmišljal Čabranec Janez. "Moj dom je požgan,oče so mi umrli na Rabu, mati v Gonarsu.Sestra se je sama ubila,potem,ko so jo fašisti onečastili;Domov? Hm!"

Tudi jaz nimam ne očeta ne matere,ne brata ne sestre in tudi moj dom je požgan",je dejal France z Dolenjskega. "Pa vendar vem,kam gre moja pot. Moj dom je tam,kjer bodo pokale puške in bombe, dokler bo en sam fašist še tlačil to zemljo. Povsod tam je moj dom in tam bom spet našel,kar sem izgubil.

In France je mnogim pomagal,da so šli po poti katero smo si mi že preje začrtali.Naši pogledi so hiteli proti Brdom,kjer pravijo,da so naši,partizani.

Skozi razbeljene furlanske ceste smo nezadržno hiteli proti cilju,o katerem smo dolge mesece samo sanjali.

Pod večer smo zavili v klanec. Težki

se že bili naši koraki in molčali smo;

"Stoj!" je odjeknilo kot strel.Pred nami je stal briški partizan-stražar,ponosen branilec svojih Brd.Takrat smo začutili blagost objema domovine in neskončno veličino svobode.Dvignili smo pesti v pozdrav in po par besedah smo si s tovarišem segli v roke.

Kmalu nato nas je sprejelo vedse starc in mlado v vasi in zdelo se nam je,da ni nikjer tako lepo na svetu.Pozabljeni so bili žulji,pozabljene tudi trudne noge.V prelep večer so odjeknile pesmi o črnih fantih in dekletih,o njihovih nabrušenih kosah,o kovačih in vseh bratih,ki streme k soncu,svobodi.Peli smo o Stalinu,dragem tovarišu,o Rdeči Vojski, o Komsomolcih,O Volgi,ponosu vsega naroda.

Potem je vstal tovariš in govoril vaščanom o strahotah slovenske Golgote, o največjem zločinu, ki je bil kdajkoli storjen nad kulturnim narodom. Spomnil se je vseh tišočev slovenskih grobov,razstresenih po Rabu,Gonarsu,Monigu in povsod,koder je fašistična drhal udarila svetu svoj pečat tisočletne kulture.Naslikal je grozote požganih vasi,oropanih domov,onečaščenih deklet in s krvjo nedolžnih bratov napojene zemlje. "Oni,mučili in pobijali so nas,teptali in ropali so našo zemljo,Judeževe groše so delili z obema rokama, zaničljivo so se posmehovali naši majhnosti in glejte,mi majhni in ponižani smo zmagali!Tisoči fašističnih valptov so dvignili svoje umazane in krvave roke v znak predaje.Dvignili so jih pred tistimi,ki so bili zanje še včeraj le "ribelli"in banditi.Res žalostne,prekleto klaverne so procesije ducejevih junakov, ki se kot tepeni psi danes z naše zemlje vračajo domov. Mi v svobodo, v novo

življenje,oni nekam,kamorkoli,brez cilja.Mi v borbo do konca,do zmage,oni materam v naročje. Danes je naš veliki dan,ni pa še dan vstajenja.Težka bo šla pot,morda bo tudi dolga.Pa vendar za nas ni povratka in meja.Jutri bomo zagrabili za puške in skušali biti vredni naših vzorov.Šli bomo v silne bitke,katerim tovariša Tito in Stalin kažeta pot.V borbo! Živela svoboda!"

Tako je govoril tovariš in bratska vasica je čutila z njim prav tako,kakor vsi,ki smo prišli preko ječ in trpljenja iz Kranjske dežele branit to najdragocenejšo mejo slovenstva.Eno samo veliko srce je bilo to noč v Brdih,srce Naroda,ki je zadihal v Svobodi.

Prepolni najsilnejših vtisov smo polegli v seno.

Odmev korakov partizanske patrole nam je bil sladka uspavanka.

Šest mesecev je minilo od takrat.Pol leta trde preizkušnje za borce in narod.Mnogi,ki so gledali smrti v obraz na Rabu,v zaporih in nučilnicah,so blagoslovili Brda s svojo krvjo.Bilo pa je tudi mnogo takih,ki so jih prvi dnevi svobode prevzeli le kot hipna pijanost,potem pa so šli nazaj v svoje temne brloge in zaslužijo samo,da bi narod pljunil nanje.Šest mesecev dela:dapravimo obračun!Vsi,Krasi in Brici,poglejmo mi pošteno v oči in srca, obsodimo,kar je bilo slabega in postavimo svojemu delu nove,silnejše temelje.Pojdimo po poti časti in slave,ki jo piše borba naših narodov v knjigo zgodovine!Vredni Tita in Stalina!

uničujmo izdajalce!

Naša mladina pod fašistično Italijo ni imela prilike,da bi se naučila pisat v svojem materinem jeziku.Vprav ganljivo je,kako se borijo sicer nadarjeni fantje s težkočami svoje rodne besede.Prinašamo nalašč te dopise nepopravljene,da bi bil bolj očiten ta kulturni zločin fašizma nad našo mladino.

Milči Soudat:

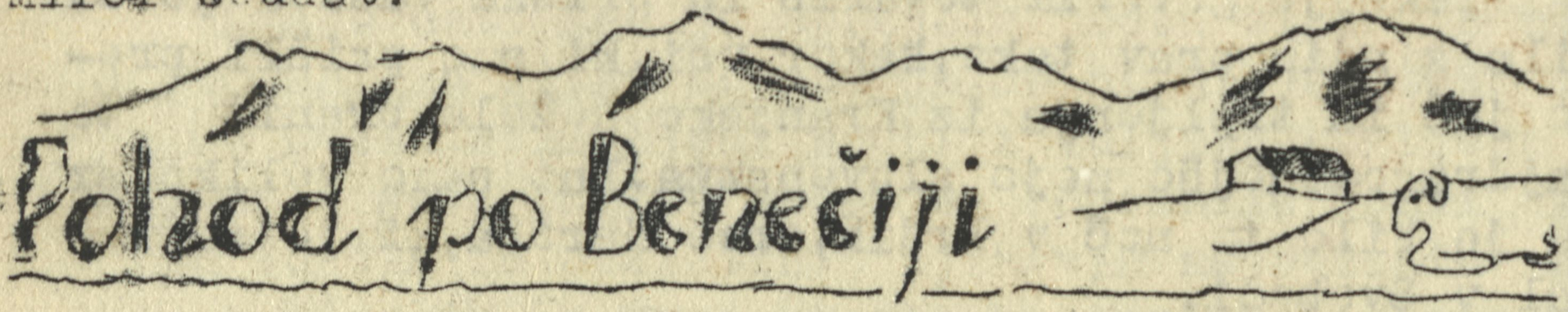

Moč naše osvobodilne vojske je vedno večja.Tudi Benečani že dost zaupajo v našo vojsko.Od začetka oni so mislili,da partizani so ena banda in ne ena narodna vojska. Na sestankih in mitingih ih je bilo treba prepričati da bo samo naša OF prinesla mir in svobodo in konec izkoriščanja od človeka po človeku.Oni so bli zatirani.Dolgo časa niso mislili da kmet mora delati za svojega gospodarja. Vsi SKOJevci smo bli kot eni politdelegati.Zvečer če smo imeli čas smo šli usaki v eno hišo in smo imeli pravli zakaj partizani se borijo in kateri so naši zavezniki in kakšne uspehe oni imajo.Kadar so tovarši rši partizanske pesmi prepevali hitro so otroci, punce in žene prileteli poslušat.Izdali smo naše pesmarice in so tudi oni peli.Jast vem da naše pesmi se im zlo dopadejo.Drugi dan naša brigada je imela borbo do mraka in zvečer so se Nemci umaknili z veliko žrtvami.Kadar so prišli naši tovarši s pozdravom,ljudstvo je videlo v nje prave Titove borce in so zaupali v našo vojsko zato tam bodo me je naše združene Jugoslavije,in kadar bomo prišli v Beneško ozemlje bomo dobili naibolše ljudi in borce.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Vojka:

Kako se fantje znajo skrit

V Brdih se je dobilo in se še dobilo več kmečkih fantov,ki se skrivajo in se branijo mobilizacije.Pravijo,da je še čas in da je bolj potrebno delati doma.Enako se branijo in skrivajo pred Nemci. Opisal bom ne prav lep dogodek,ki ga je moralo doživeti pet fantov in mož v Kojskem,ko so prišli Nemci v omenjeno vas na sprehod.

Kakor se je slišalo,je ta kolona štela okrog 150 Švabov,imeli so par topov in vozov je bilo tudi dosti.Prihajali so iz Šmartnega po poti.

Ko so jih domačini zagledali ali zvedeli, da gredo,so se hitro sprevili v svoje skrivališče,da tam počakajo dokler strahovi zopet ne odidejo. To skrivališče so imeli v neki luknji,ki je prenajhna za 5 ljudi,a v sili so se sprevili vsi v njo brez pomišljanja.In kaj se je nato zgodilo tem ubogim revežem v luknji?Nekaj neprijetnega in od njih nepričakovanega:Nemci so prišli v vas,niso pa šli tako naprej,ampak so mule odpregli in peljali v hleve,tudi vojaki so bili tam,tako,da se ti revежi niti odkašljati niso mogli in kar je še bolj hudo - da niso mogli iti na stran,ker je bilo skrivališče tako ozko,da se ni dalo niti pokleknit.Tako so morali trpeti tri dni,dokler se Nemci niso odločili, da gredo iz vasi.Ko so prišli poteni fantje iz skrivališča,niso bili sposobni stati na nogah ali hoditi.

Kmalu potem sem srečal enega od tistih in mi je priznal,da si nikoli več za nobeno ceno ne želi takšnega skrivališča.

BOJ PROTI SREDIMI!
KDOR MI Z NAMI - JE PROTI NAM!

Želj̊ko Prinčič;

Mobilizacija

Nekega dne je edinica briško-benečkega odreda se napotila v eno vas, s tem namenom da bo mobilizirala ostale zdrave sposobne in čvrste mlade fante in može.

Nato pridemo v vas. In jast začutim glas odi mladih in tudi starih žena....

Hoj...Hoj...Francka,ali si slišala današnjo novico?

Do sedaj še ne, botra Tončka.Kaj pa je novega danes? ker ti se že na vse jutro zalivajo oči, in tudi tako obupno ihtiš.

S hlađnim glasom odgovori Tončka Francki:

Moharja so mi odpeljali.

No,...vpraša Francka...kakšnega Moharja pa?

Norica tudi ti! Moharja,mojega moža!

Kam pa so ga odpeljali? Mogoče Nemci v Nemčijo?

Ne, ne... Partizani so ga odpeljali.

No, Tončka, zato pa ni treba, da tako žaluješ; saj Mohar se bo sigurno vrnil iz vojske. In potem tudi če se ne vrne! Slučajno da ga zadene sovražna krogla; saj bo žrtvavu le za svoj narod in za bodočo svobodo njenih naslednikov.

Tončka odvrne: Saj moj Mohor je bolan.

Nato prihitijo več drugih žensk in se začnejo razgovarjat: ena pravi:...Moji sin Janko je tudi bolan. On prav ne more v partizane.

Nato spregovori moj tovariš partizan Joško:

No, mamca, - kji je tvoj sin Janko, ki praviš, da je hudo bolan. Prav rad bi ga videl:

Mamca odvrne tako;!!!

Tam na polju;

Tonče: Kaj pa dela tam na polju?

Tam okopava v vinogradu.Okopava trte.

Aha,aha.Mamka, tvoj sin je Janko je za v partizane bolan; in za doma v vinogradu kopat pa ni bolan.

Nato se odločimo dva tovariša in gremo poiskati Jankota. A iščemo! Ali Jankota ni nikjer ga ni bilo.In isto pot so povzeli tudi drugi.

Ni vtegnilo poteči osem dni,pridejo Švabe in jih lepo nabasajo na kamijone in kar odpeljali v tuje kraje.

Lepega dne grem mimo domače hiše in blizu Mohorjevega doma.Nato prileti Mohorjeva soproga in me zaustavi.

Tovariš! Tovariš! me glasno pokliče.Se naglo ozrem in ji odvrnem: No kaj pa je novega?

Tovariš prosim te, povej mi kaj o mojem Mohorju!

Da prinašam ti pozdrave od Mohorja; on je zdrav in vesel, enako želi tudi tebi.

Hvala,hvala dragi tovariš.

Ali vidiš Tončka kaj si zadovoljna, da je Mohor takrat šel v partizane?

Da sam bok vas je prinesel da ste ga odpeljali v partizane.Ako ne bi šel takrat bi ga pa Nemci v tujino odpeljali.

Veliko drugih so odpeljali v tujino,ali sedaj se tam mučijo in trudijo za sovražnika.Zdaj so prišli do spregleda in so sprevideli kako in kakšne grehe so napravili.Sprevideli so,da so sami sebe in tudi svoj lastni narod oskrunili.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Teme:

Cilji naših borbe

Tri leta bo minilo, kar so najzavednejši in najhrabrejši zgrabili za nož in puško in udarili po domačem in tujem sovražniku. Stoletja in stoletja uklonjeni in bičani hrbet zaničevanega kmeta in delavca se je dvignil. Stisnila se je žuljava, od dela črna roka v trdo pest, ki je udarila po starem krivičnem redu. Dvignila se je teptana in zaničevana raja, ker je bilo v njej preveliko hrepenenje po pravici, ker je bilo v njej preveč jeze in sovraštva do tistih, ki so ji to pravico teptali. Ponižnemu slovenskemu kmetu in izmozganemu delavcu je zagorelo v očeh, utrnije no telo se je vzravnalo, zamišljeno čelo se je zvedrilo; pogled je jasno zrl v bodočnost. Pred seboj je zagledal svetle in vzvišene cilje. Včasih so se nuždeli sanje, sedaj pa je zgrabil za orožje, da postanejo sanje in vsi načrti resnica. Pričela se je velika častna borba slovenskega naroda.

Borba je zagorela za dvojni ideal.

Prvi - izgon okupatorja iz narodnega ozemlja, osvoboditev naroda izpod fašističnega terorja. Slovenci v vsej svoji zgodovini še nismo zabeležili svoje narodne zgodovine. Majhni smo, ponižni in dobrega srca, zato smo v vsej svoji zgodovini vedno trpeli. Zgodovina zna povedati, da so nas zatirali Germani, Madžari, Italijani, nemški graščak je vihtel bič nad slovenskih kmetom; razna, policija in žandarji so onemogočili kakršenkoli podvig ali zalet mladih Slovencev. Dolgo, naprej in naprej so skušali pomandrati naš bedni narodič, a ni šlo. Ogenj zavesti je tlel vedno, če -

prav na dnu srca,a tlel je.Vedno bolj je žarela v narodu želja,da zakriči vsemu svetu:Slovenec sem, svoboden Slovenec! Prišla je Jugoslavija,a z njo ne svobodakkot je o njej sanjal Slovenec.Pod germanskim škornjem je ječal del slovenskega naroda, še večji del pa pod italijanskim fašističnim svež - njem.Po tej vojni pa se je fašistična zver še bolj divje razbesnela po naši slovenski zemlji.In v tistem trenutku je slovenski narod vstal,dvignil pest in udaril.Po vseh slovenskih hribih in gozdovih je odjeknilo.Umazana sovražnikova kri dan za dnem toma dežuje naše sveto slovensko zemljo.Slovenski borci ne bodo prej odložili orožja,dokler ne bo naša domovina do zadnjih meja izčiščena tuje nesnage,dokler ne bo zadnji sovražnik izginil z naše zemlje.

Drugič: - In še sta zgrabila slovenski kmet in slovenski delavec za orožje,da zrušita s sebe druge verige,prav take težke in prav tako globoko zadrte v živo meso slovenskega naroda.Kmet,človek zemlje,združen in neločljivo zrašČen s svojimi polji njivami;pa vendar je bil suženj na tej zemlji.Zemlja bi mu morala biti v korist, v lepo srečno; pa mu ni bila ne to ne ono.Bila mu je le vir vseh nesreč,tragedij.Saj ni bil gospodar na zemlji,če pa je bil,mu to ni mnogo pomagalo.Povsod je bil kmet tisti,ki so ga tlačili,ki so mu tiščali glavo k zemlji,ki mu niso pustili,da bi dvignil glavo in si zaželel sonca.

In slovenski delavec,slovenski proletarec, ki so mu stroji možgali kri iz izsušenega telesa, ki so mu bile noči brez luči in roke črne in raskave od dela.Doma ga pa čaka kopica otrok z medlimi očmi in brez besed prosi: Kruha!...Mnogo je še danes izsušenih,izžemanih,od dela očrnelih bitij,ki jim bedno življenje teče ob šumenju strojev.Na drugi strani pa peščica debelih,pomehkuženih [illegible]

Miza pred njimi je bogato pogrnjena in ob večerih v velikih modernih limuzinah neslišno drsijo po mestnem tlaku na zabave. Njihove palače so visoke in svetle, bele, z velikimi okni. Tam za fabriko pa čepijo v blato pogreznjene barake z zabitimi okni in z črnelimi stenami. Vsako jutro odhajajo, črne, tihe vrste, se valijo v tovarne, zvečer se vračajo, še bolj sklonjeni, še manjši, še bolj izmučeni... Pa je zagorel ogenj tudi v njih. Dvignili so glave in pogledali po svetu ter spoznali svoj položaj. Močne pesti so se stisnile, da so pokale kosti; vedno večji plamen je bil v njihovih očeh, dokler ni vse izbruhnilo na dan. Kmet je stopil z njim v iste vrste in oba bijeta še danes skupni socialni osvobodilni boj. Vsak za svoje pravice. Sama si bosta dela vec in kmet uredila svoj položaj, sama se vodila. - Bliža se poslednji dan veličastne borbe slovenskega naroda in ni več daleč oni trenutek, ko bo po naših in naših tovarnah prešerno odmevala pesem svobode!...

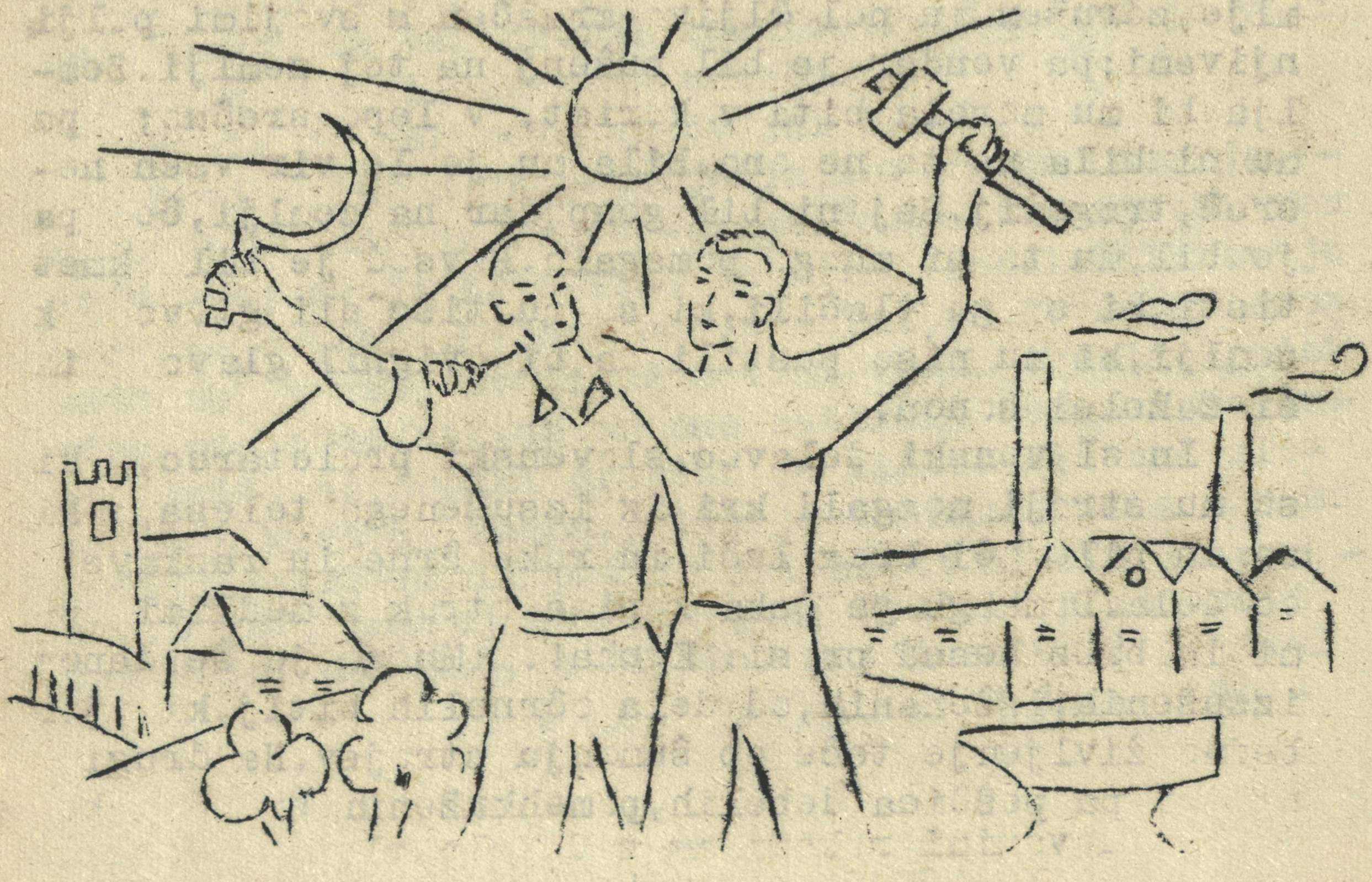

11.marca se je izvršila na položaju prisega novih mobilizirancev III.bataljona "Brišk Ben." Odreda.Nagovora sta imela tov.Janez Učakar,bataljonski inštruktor in tov.France Črnugelj,politkomisar Odreda.Slednji je tako podčrtal pomen te slavnosti:
"...Ni nam važna formalna ceremonija te prisege;važno je,tovariši,kaj vi pri tem zares čutite.Da se boste zavedli,da ste prisegli zvestobo svojemu narodu v najtežjih trenutkih,v najodločilnejših dneh preloma.Prisega ni obvezna.Dajem dve minuti,da si vsak dobro premisli,ali hoče ostati v naših vrstah.Da si vsak dobro premisli,kaj pomeni,boriti se,kaj pa potuhniti se,izdati svoj narod ob najtežji uri...
...Nekoč so prisegali vladarjem,kraljem,carjem. Mi ne prisegamo malikom.Prisegamo svojemu narodu..."
Z recitacijo tov.Učakarja,petjem naših pesmi pri bataljonovem zboru in končno s prosto zabavo je končala ta pomembna prireditev.

ZAKLINJAM SE
DA NE BOM IZPUSTIL
IZ SVOJIH ROK OROŽJA

Iŝĉiga Peter:

Slovensko gibanje v Brdih!

Bil je lep,sončen dan.Mrak je zagrnil s svojim plaščem hribčke in dolinice briškega ozemlja. Bila je ura 23. Stopili so štirje možje v neko hišo v vasi.Bili so neposznani. Govorili so slovensko. Izgledali so nezaupljivi.Govorili so o neki borbi, o neki svobodi.Seveda v začetku pogovora je bil nemogoče prepričati poslušalce.Tovariši so se potrudili ter razlagali borbo, v katero sm se podali.

Čez par dni,zvečer ko je luna gledala s svojimi zajokanimi očmi na slovenski briški narod,so se dekleta - tovarišice zbrala za oglom neke hiše ter med seboj nekaj skrivnega in potihoma govorile.Kaj so govorile? Šepetale so:Sestrica,slovenski narod vstaja od mrtvih!Bili smo trpinčeni toliko časa! Sedaj pa bomo vstale cele tudi me!

Neka zavedna tovarišica,malo bolj podkovana o gibanju,je potem rekla: "Italijani nas zasledujejo, me pa bomo znale molčati!"

Nekaj časa potem so se ustanovile tajne postojanke.Briške tovarišice so začele naskrivaj zbirati hrano za borce,ki so se skrivali pred fašisti in jim pripravljali maščevanje.

Drage tovarišice, ta dopis je ravno namenjen

Vam: Še bolj,še z večjo vnemo,še z večjo ljubeznijo na delo za OF!!

Naša dolžnost je,da vas pohvalimo za vaše požrtvovalno delo. Ste noč in dan na poslu in mnogo ste že napravili. S tem pa ni rečeno,da ste delo že kon čali! Puške v dlan! Če se boste pri tem geslu ravnali,zavedajte se,da tudi plačilo ne bo izostalo.Znali se vas bomo spominjati,ko bo prišel dan svobode! Na to se lahko zanesete. Zato pa le pogumno naprej!

Sestra piše bratu...

Dragi brat!

Prosim vsak dan,naj se Ti še bolj utrdi srce in postaneš še bolj navdušen za naše Narodno Vojsko.

Zvedela sem,da si postal res hraber borec.Ne morem Ti popisati,kako me veseli,da tudi Tvoji mali bratje si že pripravljajo lesene puške,brzostrelke in bombe.

Saj dokler so tukaj bili Italijani,se ni nobeden zanimal ne za puške,niti,da bi si napravil bombe itd.Kakor si jih pripravljajo danes;že čutijo Tvoji mali bratje,da danes je vojna,katera je za naš narod,da bomo enkrat za vselej odklenjeni od tega jarma ki nas je tlačil dovolj let pod neznosnim bičem. Prvem Ti,da kadar srečam Tvoje prijatelje,tiste,ki se doma sprehajajo;kar ne morem jim pogledati v obraz,ker se ne zavedajo,da so Slovenci.Ko bi res vedeli,bi gotovo tudi ti stopili v Tvoje vrste - v partizane.

Le pihaj,pihaj vetrček da bo vedel za brate sv
nesi bratcu pisemce ki lesene puške nosijo.

Pozdravlja Te Tvoja sestrica

Lenka

Brat bratu ~

Dragi brat Zorko!

Prejel sem Tvoje pismo,ki si ga poslal po dveh partizankah iz Primorskega.Zelo sem bil vesel Tvojega pisma,v katerem mi pišeš in se spominjaš.celo kar tri leta nazaj.Dragi brat,dobro sem si zapomnil tisti dan,ko sva skupaj v gozdu lupila smreke,dobro so se mi utisnile Tvoje besede in veliko so mi koristile!Zato pa,dragi brat,kakor veš sem že takrat prisegel svojemu narodu in tisto prisego izpolnjujem in jo bom,dokler bom živ.Ni je ovire,ki bi me mogla le za hip odvrniti od svojega pričetega dela dokler ne bo naš največji sovražnik fašizem popolnoma uničen,dokler ne bo zadnji izdajalec slovenskega naroda izbrisan iz zapisnika slovenskega naroda, pa čeprav je moj brat.

Dragi brat,edina sreča za mene in za vse naše je,da sta ne mama in sestra Karlina izkazali pred vsem narodom,da obsojata gnusno početje brata Martina. - Ne brata - propalice naše družine ter izrodek celega naroda.Oh,ko bi mogel jaz do njega,bi mu že pokazal,kaj se pravi izdajati lastne brate in lastni narod.Ali kaj hočeš,ko ne more nihče do njega; da se Ti skriva kakor pes.Nikdar in nikoli se ne upa hoditi sam po cesti in ima vedno v roki brzostrelko,za pasom pistolo in par bomb in ga spremljata dva orožnika.O brat,ko bi Ti vedel,koliko gorja in nesreč je že povzročil med narodom in koliko nedolžnih žrtev je že postrelil: Nedolžnih žena in otrok in starcev, pa tudi naših borcev.Ko bi vedel za vse to,mu gotovo ne bi odpustil in tako mu ne bom tudi jaz. Ob prvi priliki,ko ga najdem blizu doma,mu že posvetim in se maščujem s svojo Steyerco ter dokažem vsem tistim,ki ne vedo,kaj sem in da nismo vsi takšni in da obsojamo njegovo početje, početje vseh izdajalcev.

Dve leti bo že, kar so me gestapovci odpeljali v Begunje,kjer sem bil osem mesecev v tisti mes nici in nisem obupal ter takoj,ko se mi je posreči lo,da so me izpustili,odšel v partizane,da tam maščujem sebe in vse naše tovariše,ki so padli v Begunjah in v borbi za narod.Eno leto sem v naših vrstah in sem že maščeval.Ali to še ni nič! Koliko gorja so že oni naredili med našim narodom,zato se bom moral še in še maščevati. Pa četudi se moram boriti do zadnje kaplje svoje krvi!

Zdaj pa končam s svojim pisanjem, drugič o priliki pa še kaj več!

Sprejmi tovariške pozdrave od brata

Komana

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

KAJ JE TEREN? VSI NASI PRIJATELJI, ki niso v partizanski uniformi.

BRICI,BENEČANI,KOTARJI,BOVČANI

p i š i t e n a m !

Vsi vaši dopisi so nam dobrodošli.Na vprašanja bomo odgovarjali,članke po želji tudi kritizirali, ocenili. P r o s i m o t u d i Vaše kritike!!

V našem listu lahko tudi razpravljate - polemizirate!

NAŠE GLASILO
NAJ BO
VAŠE GLASILO!

franci:

Higijena in bela garda.

Na nebu rdeča zarja vstaja, rdeča zarja,naš sim bol življenja,ki prihaja,se prebuja...Tiho vstaja Dušan,da prične veliko hajko.

"Kaj pa je,da si vstal tako zgodaj?" Vprašuje Tone.

"Imam 'rastrellamento' proti beli gardi."

Vi pa mislite prav gotovo,da so začele pokati brzostrelke. - Vraga!Nikakor!Lahko bi rekli z Aškercem:"Potem pa vse tiho je bilo..." Bila je molčeča toda srdita hajka... Z mrkim obrazom slači Dušan srajco,jo obrača proti luči,soncu, ki postaja vse toplejše.

"Eno že imam," zavpije bojevito.Neusmiljeno jo stisne med nohti, z izrazom prav sadističnega slado strastnika.

"Prekleta trhal švabobranska!..." Z vnemo nadaljuje Dušan besno hajko.

"Kako je izpadlo?" vprašuje Tone.

"Sedem mrtvih. O sovražniku ni več sledu," de Dušan ponosno.

Nato prinese na košček papirja dva posebno debela in mastna švabobranca.

Ta dva sta pa bila gotovo še pred kratkim petič na vojna špekulanta in pripadnika "sredine", meni Tone.

"Kaj misliš, naj ju takoj likvidiram ali

naj ju pošljem na korpus na zasliševanje?"
"Belo gardo je treba uničiti," se ostro odreže
Tone in v očeh mu neizprosno zasveti...

Pregled odrednih akcij

9.I.1944. je patrola I.bat."Briško Ben." Odreda aretirala in likvidirala belogardista konfidenta v St.Mavru pri Gorici.

10.I.1944. I.bataljon "Briško Ben." Odreda je izvedel zaplembno akcijo v St.Mavru pri Gorici. Zaplenili so živila,vina, obleke,perilo, odeje.

11.I.1944. smo zagradili z zidom cesto Steverjan - Oslavije. I.bataljon "Briško Beneškega" Odreda je izvršil zaplembno akcijo v St Mavru

12.I.1944. I.bataljon "Briško Ben." Odreda je izvršil akcijo na municijsko skladišče v Ločniku.Ob tej priliki je prišlo na Ločniškem pokopališču do ostre borbe z Nemci Sovražnik je imel 6 mrtvih in 2 ranjena Mi smo imeli dva ranjena.Pognali smo v zrak za tri vagone municije,zajeli enega karabinjerja in enega Mongolca ter omogočili dezertiranje mnogih Mongolcev. Velik moralni učinek silne eksplozije na ves okoliš.

14.I.1944. Patrola štaba odreda je ujela belogardista in večkratnega dezerterja

15.I.1944. se je izvršila skupna akcija 1.čete I. bataljona "Briško Benškega" Odr.z VOSc

v Villanovi.Zaplenili smo velike količi
no blaga,živine in nekaj vozov.

16.I.1944. Zaplembna akcija "Briško Ben."Odreda,I.
bataljona v Pevmi pri Gorici.Zaplenili
smo italijan.družbi Ente 6glav živine.
Patrola II.bat."BR.Ben."Odreda se je sre
čala s fašistično patrolo.Pri spopadu
sta bila ubita 2 fašista.

21.I;1944. Po izdaji,kje se nahajajo bataljoni in
štab Odreda,so Nemci začeli obkoljeval-
ni manever. 1.vod I.čete I:bataljona
"Br.Ben."Odreda je pri spopadu s sovraž
nikom prizadejal tem občutne izgube.So-
vražnik je imel 6 mrtvih in 12 ranjenih.
Borba je bila silno ostra.Naši so se
pravočasno umaknili iz obkoljevalne zo-
ne,vendar je eden naš v borbi padel,tov.
komandant pa je bil težko ranjen.

22.I.1944. se je srečala naša patrola v večjim od-
delkom Nemcev.S spretnim manevrom je na
ša patrola vzbudila videz,da ima za se-
boj večje moči in pognala neprijatelje
v paničen beg v smeri proti Vipolžam.

23.I.1944. 15 tovarišev II.bataljona je demonstra-
tivno napadlo fašistično postojanko v
Veskorši in ubilo enega mitraljezca.
II.bataljon je uničil telefonske in e-
lektrične linije Podbenešč-Briše ter te
lefonski kabel na isti liniji.

25.I.1944. so se pojavili prvi belogardisti v Br.-
dih.Požgali so vas Višnjevik.V spopadu
z bataljonom Mazzini so imeli 12 ranje-
nih. Uspelo pa jim je s pomočjo domače-
ga vohuna in zvijače zvabiti v zasedo
odrednega zdravnika Jakoba ter ubiti ga.

26.I.1944. smo prekinili [illegible]nije v San Lorencu in napadli vlak v Mosi.
30.I.1944. je patrola II.bataljona "Briŝko Ben." Odreda napadla komando mesta Nimis in ubila dva sovražnika. Isto noč je patrola imenovanega bataljona likvidirala tudi nekega produlega fašista.
2.3.II. Pri poizkusu zaplenitvene akcije v Fari smo trčili na Nemce. Morali smo sicer odgoditi zaplembo, ubili pa smo 2 sovražnika in ranili 7,ne da bi imeli sami kakŝnih izgub.
8.II.1944. smo deloma porušili železniško progo pri Ločniku.
9.II.1944. Edinice II. bataljona "Briŝko Ben." Odreda je skupno z edinico I. bataljona XVIII. SNOB porušila most na cesti Kobarid - Breginj.
11.II.1944. Zaplembna akcija v Villanovi. I. bataljon "Briŝko Ben." Odreda, štabna patrola tega in bataljon Mazzini napotopili skupno. Defenzativen napad na Nimis. Fašisti imeli enega mrtvega in 3 ranjene. Izvršil II.bataljon.
17.II.1944. Patrola III.bataljona je pripeljala k štabu 3 ameriške padalce.
Ista patrola je napadla kamijon pri Fojani,ubila 8 in ranila 12 sovražnikov.
22.II.1944. Zaseda v Vipolžah je napadla nemški avto. Sovražnik je imel 3 oficirje mrtve in več ranjenih.
23.II.1944. - 26.II. je bila po Brdih hajka. Sovražnik je imel nekaj mrtvih in ranjenih, mi pa nobene izgube.
1.III.1944. Napad na belogardiste in Nemce, ki so prišli v civilnih oblekah na Križado. Imeli so enega mrtvega, enega ranjenega.

NAGRADNI TEČAJ za vse naše čitalce.

Za najboljši vojaški strokovni članek,ki nam ga pošljete, dobi pisec

specialno izdelano Titovko, 1 par volnenih rokavic , 10 cigaret

za prvo, drugo, oziroma tretjo nagrado.

Za najboljši politični članek smo izbrali sledeče naslove: Kaj je IOOF? Kaj je ONOO? Pomen in način delovanja ZKM in ZSM. Vodilne osebnosti OF in KPS. Vodilne osebnosti NOV in POS.

Za prvi najboljši dopis pod enim navedenih naslovov dobite VOLNENE ROKAVICE, za drugega GAMAŠE in za tretjega 10 c i g a r e t .

Pošljite čimprej dopise za ta nagradni natečaj!

P o z i v š t a b a :

Izšla je prva številka glasila našega odreda,ima pa nažalost pomanjkljivost: Niso v njem sodelovali vsi borci,ampak le nekaj tovarišev.

Tovariši,zavedajmo se,da je to po dolgem času o sužnosti prva prilika za list v našem jeziku,kjer lahko napišemo vse,kar nam je na srcu! S pisanjem in čitanjem bomo dvignili svoje kulturno obzorje, - kar pod tujcem nismo mogli.

Z dopisu se bomo učili pravilne slovenščine,pogovarjali se bomo,pripovedovali o našem trpljenju. Ves svet naj ve, zakaj se borimo! Tudi o naših zmagah bomo pisali in smernice si bomo dajali, da bi čimprej dosegli svobodo, ki smo je tako željni! Tovariši, na delo!

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

STAB "BRIŠKO BENEŠKEGA" ODREDA.

Politkomisar:
Črnugelj Franc - Zorko

Komandant:
Uršič Franc - Joško

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA LJUBLJANA